

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรุนแรงในการกระทำความผิดคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ของผู้ต้องขังในเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานครและเรือนจำกลางคลองเปรม ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวความคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นพื้นฐานและเป็นแนวทางในการวิจัย โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับอาชญากรรม

1.1 ความหมาย

1.2 ประเภทอาชญากรรม

1.3 การกระทำความผิดคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์

2. แนวคิดและทฤษฎีสาเหตุการกระทำผิด

2.1 ทฤษฎีทางสังคมในการกระทำผิด

2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับความรุนแรง

2.3 ทฤษฎีการเลียนแบบ

2.4 ทฤษฎีความสัมพันธ์ที่แตกต่าง

2.5 ทฤษฎีการคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน

3. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับอาชญากรรม

1.

ความหมายอาชญากรรม

คำว่า “อาชญากรรม” มีผู้ให้ความหมายหรือคำจำกัดความไว้ ดังนี้

อรรถพร (2532: 6) อาชญากรรม หมายถึง พฤติกรรมที่มีผลให้บุคคลและสังคมได้รับอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน จึงต้องลงโทษผู้ประพฤตินั้นโดยฝ่ายที่มีอำนาจตามกฎหมาย

สุพัตรา (2539: 36) อาชญากรรม หมายถึง การกระทำความผิดอาญาและผู้ที่กระทำความผิดจะต้องรับโทษตามกฎหมาย

จากความหมายของอาชญากรรมข้างต้นสรุปได้ว่า “อาชญากรรม” หมายถึง การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งกระทำความผิดทบัญญัติของกฎหมายโดยเป็นอันตรายต่อร่างกาย ชีวิต และทรัพย์สิน โดยทำให้บุคคลในสังคมได้รับความเดือดร้อน ซึ่งบุคคลหนึ่งบุคคลใดที่กระทำความผิดนั้นต้องได้รับโทษตามกฎหมาย

2. ประเภทอาชญากรรม

ประเภทอาชญากรรม มีผู้ได้แบ่งประเภทของอาชญากรรมไว้ ดังนี้

โสภณ (2525: 75- 80) กล่าวว่า ประเภทของอาชญากรรม แบ่งออกเป็น 2 แนวทาง คือ แนวทางการจัดประเภทอาชญากรรมโดยอาศัยหลักกฎหมาย (Legal Approach) และแนวทางการจัดประเภทอาชญากรรมในทางสังคมวิทยา (Sociology Approach) กล่าวคือ

1. การจัดประเภทอาชญากรรมโดยอาศัยหลักกฎหมาย (Legal Approach) เป็นการ จัดประเภทอาชญากรรมโดยอิงเรื่องของบรรทัดฐานของศีลธรรม (Mores) ซึ่งมีการพิจารณาได้ ดังนี้

1.1 การจัดประเภทอาชญากรรมโดยอาศัยหลักการมองอาชญากรรมในแง่ความกระทบกระเทือนต่อชีวิตของมนุษย์โดยตรงเป็นความประพฤติดที่ผิดหรือไม่ผิดต่อหลักศีลธรรมซึ่งได้รับการยอมรับจากมหาชน แบ่งเป็น 3 ประเภท

1.1.1 Mala in Se หมายถึง พฤติกรรมที่มีความผิดในตัวเองทั้งในแง่ศีลธรรมและในแง่กฎหมาย

1.1.2 Mala Prohibita หมายถึง พฤติกรรมที่ได้มีความผิดในตัวเองแต่มีความผิดเพราะกฎหมายบัญญัติไว้ว่าเป็นความผิด

1.2 การจัดประเภทของอาชญากรรมโดยดูที่ความรุนแรงของการกระทำผิด

1.2.1 Treason หมายถึง อาชญากรรมที่มีผลร้ายแรงต่อความมั่นคงของรัฐหรือชุมชน แบ่งเป็นการกระทำผิด 2 ประเภท คือ

- High Treason เป็นอาชญากรรมที่ร้ายแรง เช่น การให้ความช่วยเหลือหรือนำความลับไปให้ศัตรู การปลอมแปลงเงินตรา และการฆ่าผู้นำรัฐบาล

- Petit Treason เป็นอาชญากรรมที่ร้ายแรงต่อบุคคลใกล้ชิด เช่น การที่ภรรยาฆาตกรรมสามีหรือมีการที่คนใช้ฆ่านายจ้างของตน

1.2.2 Felonies หมายถึง อาชญากรรมต่อบุคคลหรือทรัพย์สินที่ร้ายแรง เช่น การข่มขืนกระทำชำเรา การปล้นทรัพย์ การชิงทรัพย์ เป็นต้น

1.2.3 Misdemeanor หมายถึง อาชญากรรมอื่น ๆ ทั้งหมดที่ไม่จัดอยู่ในอาชญากรรม 2 ประเภท คือ Treason และ Felonies

1.3 การจัดประเภทของอาชญากรรมตามหลักกฎหมายอาญาซึ่งสามารถแยกตามประมวลกฎหมายหรือแยกออกมาเป็นการกระทำผิดต่อบุคคลและทรัพย์สิน

1.3.1 Crimes against Persons คือ การกระทำผิดหรืออาชญากรรมระหว่างบุคคลต่อบุคคล เช่น ความผิดฐานฆ่าคนตาย ทำร้ายร่างกาย และการข่มขืนกระทำชำเรา

1.3.2 Crimes against Property คือ การกระทำผิดต่อทรัพย์สินของบุคคลอื่น เช่น การลักทรัพย์ การฉ้อโกงทรัพย์ การปล้นทรัพย์

2. การจัดประเภทของอาชญากรรมทางสังคมวิทยา (Sociological Approach) เป็นการ จัดประเภทของอาชญากรรมโดยพิจารณาจากองค์ประกอบ 4 ประการของการก่ออาชญากรรม ได้แก่ ลักษณะการดำเนินอาชีพของอาชญากรกลุ่มสนับสนุนพฤติกรรมอาชญากรความคล้ายคลึงกันระหว่างพฤติกรรมอาชญากรและแบบของพฤติกรรมที่ถูกต้องตามกฎหมายและปฏิกิริยาโต้ตอบจากสังคมนำมาจัดเข้าหมวดหมู่ในพวกที่มีลักษณะแบบเดียวกันเป็นการจัดประเภท เรียกว่า Typology ซึ่งศึกษาโดย Mashall B. Clioard และ Richard Quinhey ซึ่งทำการจัดประเภทโดยอาศัยหลัก 4 ประการดังกล่าวแยกประเภทของอาชญากรรมออกเป็น 9 ประเภท คือ

2.1 Violent Person Crime หมายถึง อาชญากรรมที่กระทำต่อบุคคลในรูปแบบที่รุนแรง ซึ่งกระทำผิดต่อชีวิตและร่างกายของบุคคลโดยอาชญากรประเภทนี้มักไม่เคยมีประวัติการกระทำผิดมาก่อนแต่กระทำลงไปภายใต้แรงจูงใจและเหตุผลส่วนตัวบางประการ พวกนี้ไม่เป็นอาชญากรมาก่อนและไม่มีผู้สนับสนุนโดยตรงอาชญากรรมประเภทนี้อาจเกิดขึ้น เนื่องจากวัฒนธรรมย่อยของกลุ่มก็ได้ ซึ่งอาชญากรพวกนี้เมื่อกระทำลงไปแล้วก็รู้สึกตัวและไม่กระทำผิดอีกอาจกระทำเนื่องจากถูกกดดันหรือถูกขู่ข่มอย่างรุนแรง การกระทำนี้เป็นพฤติกรรมที่ขัดต่อค่านิยมอย่างเห็นได้ชัดและเมื่อกระทำผิดจะได้รับการโต้ตอบจากสังคมอย่างรุนแรง เช่น สามีฆ่าภรรยา กับชายชู ภรรยาฆ่าสามี การข่มขืนกระทำชำเรา ทำร้ายร่างกายฆ่าคนตายโดยบันดาลโทสะ

2.2 Occasional Property Crime หมายถึง อาชญากรรมที่ก่อขึ้นเป็นครั้งคราวตามแต่โอกาสจะอำนวยให้โดยมุ่งหวังให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินผู้กระทำผิดมักมีประวัติเคยกระทำผิดมาก่อน พวกนี้มักไม่รู้สึกว่าตนเองกระทำผิดแต่ก็มีเหตุผลในการกระทำผิด เช่น ลักทรัพย์ขโมยรถยนต์ ใช้เชื้อปลอมและการทำลายของสาธารณะ

2.3 Occupation Crime หมายถึง อาชญากรรมที่เกิดขึ้นเนื่องจากการกระทำผิดในอาชีพหรือตำแหน่งหน้าที่เป็นเครื่องมือไม่ว่าในภาคเอกชนหรือภาคราชการผู้กระทำผิดมักจะ

ไม่รู้ลึกตัวเองว่าได้กระทำผิดหรือรู้สึกว่าตนเป็นอาชญากรแต่อย่างใด เช่น พวกค้ายของหนีภาษี ขนของเถื่อน คอรัปชั่น กักตุนสินค้า การกระทำผิดของพวกนี้ก็มักจะสลับซับซ้อนยากแก่ การพิจารณาให้เห็นได้ เรียกว่า อาชญากรรมคอปกขาว (White- Collar Crime)

2.4 Political Crime หมายถึง อาชญากรรมที่เกิดขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายทางการเมือง เป็นการกระทำเพื่อสนับสนุนหรือนำมาซึ่งความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ทางการเมือง และกฎหมาย บัญญัติว่าเป็นความผิดแต่ผู้กระทำผิดจะไม่คิดว่าตนเป็นผู้กระทำผิด เช่น การก่อการร้ายขององค์กร การเมืองที่ต่อต้านรัฐบาล การขายความลับแก่ชาติศัตรู การกบฏล้มล้างรัฐบาล การจารกรรมและ อาชญากรรมสงคราม

2.5 Public Order Crime หมายถึง อาชญากรรมที่ขึ้นอยู่กับความรู้สึกของสาธารณชน ส่วนใหญ่แล้วมักจะเป็นอาชญากรรมที่ไม่มีผู้เสียหาย (Victimless Crime) ผู้กระทำผิดมักจะเป็น ผู้เสียหายเอง มักจะไม่ได้รับการลงโทษอย่างรุนแรงจากสังคม เช่น โสเภณี การพนัน การฝ่าฝืน กฎจราจร การติดยาเสพติด เรียกว่า เป็นอาชญากรรมพื้นฐาน

2.6 Conventional Crime หมายถึง อาชญากรรมโดยทั่ว ๆ ไปในรูปแบบธรรมดา เป็นอาชญากรรมแบบที่หวังผลตอบแทนมักจะมีอาชญากรรมประเภทอื่นร่วมด้วย เด็กกระทำผิด กฎหมายมักจะเริ่มต้นอาชญากรรมแบบนี้โดยการเลียนแบบจากผู้ใหญ่ เช่น ลักทรัพย์ ปล้นทรัพย์ การโต้ตอบจากสังคมจะมีลักษณะรุนแรง เป็นลักษณะของความผิดที่มีอยู่ในกฎหมายอาญาทั่วไป

2.7 Corporate Crime หมายถึง อาชญากรรมซึ่งก่อโดยบริษัท หรือห้างร้าน ทางการค้า พวกนี้จะทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายที่ควบคุมด้านนี้โดยตรง เช่น การหลอกลวงภาษี การรวมตัวกันผูกขาดกิจการ การกักตุนสินค้า การไม่ซื้อตรงต่อลูกค้าของบริษัทการเงิน

2.8 Organized Crime หมายถึง อาชญากรรมที่มีการจัดตั้งขึ้นเป็นลักษณะของ องค์กรมีการแบ่งสาขางานบังคับบัญชา การรวมตัวกันโดยสมัครใจของกลุ่มอาชญากร และมี การร่วมมือกัน เช่น การค้ายาเสพติด ค้ายของหนีภาษี ซ่องโสเภณี ซ่องการพนัน หรือแก๊งขงทาน ที่ประกอบอาชญากรรมประเภทเกี่ยวกับทรัพย์สิน

2.9 Professional Crime หมายถึง อาชญากรรมที่ผู้กระทำความผิดถือว่าเป็นอาชีพพวกนี้จะไม่ประกอบอาชีพสุจริตอื่น ๆ มีความชำนาญในอาชีพของตน เช่น นักต้มตุ๋น มือปิ่นรับจ้าง พวกรับจ้างค้าของเถื่อน นักปลอมลายมือ นักทำธนบัตรปลอม

3. การกระทำความผิดคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์

ตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 ได้แบ่งประเภทของการกระทำความผิดทางอาญาไว้ 12 ลักษณะ ดังนี้ อรรถ (2518: 40- 42)

ลักษณะ 1 ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร

ลักษณะ 2 ความผิดเกี่ยวกับการปกครอง

ลักษณะ 3 ความผิดเกี่ยวกับความยุติธรรม

ลักษณะ 4 ความผิดเกี่ยวกับศาสนา

ลักษณะ 5 ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน

ลักษณะ 6 ความผิดเกี่ยวกับการก่อเกิดภัยอันตรายต่อประชาชน

ลักษณะ 7 ความผิดเกี่ยวกับการปลอมแปลง

ลักษณะ 8 ความผิดเกี่ยวกับการค้า

ลักษณะ 9 ความผิดเกี่ยวกับเพศ

ลักษณะ 10 ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย

ลักษณะ 11 ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง

การกระทำความผิดคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ ซึ่งเป็นการกระทำความผิดทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญาประกอบด้วยลักษณะต่าง ๆ รวม 8 หมวด (อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา, 2539: 42)

1. ความผิดฐานลักทรัพย์ และวิ่งราวทรัพย์
2. ความผิดฐานกรรโชกทรัพย์ รีดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ และปล้นทรัพย์
3. ความผิดฐานฉ้อโกง
4. ความผิดฐานโกงเจ้าหนี้
5. ความผิดฐานยักยอก
6. ความผิดฐานรับของโจร
7. ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์
8. ความผิดฐานบุกรุก

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจที่จะทำการศึกษาเฉพาะการกระทำความผิดคดีฐานลักทรัพย์ ความผิดฐานชิงทรัพย์ และการกระทำความผิดฐานปล้นทรัพย์

แนวคิดและทฤษฎีสาเหตุการกระทำผิด

1 ทฤษฎีทางสังคมในการกระทำผิด

Siegel (อ้างใน สุดสงวน, 2547) ได้กล่าวถึงประเภทของอาชญากรรมรุนแรงไว้ ดังนี้

อาชญากรรมรุนแรง (Violent crimes) ตัวอย่างเช่น การฆ่า การข่มขืน ประทุษร้ายร่างกาย ชิงทรัพย์ อาชญากรรมที่เกิดจากความเกลียด (hate crime) หรืออาชญากรรมที่เกิดจากความลำเอียง (bias crime) อาชญากรรมที่เกิดจากความเกลียดความลำเอียง จึงเป็นอาชญากรรมที่รุนแรงมากในปัจจุบันพิจารณาถึงพฤติกรรมอาชญากรรมแล้วจะเห็นถึงลักษณะของความรุนแรงของพฤติกรรม อันเป็นเหตุให้บุคคลอื่นต้องตกเป็นผู้เสียหายจากการบาดเจ็บเล็กน้อยถึงแก่ชีวิตได้ล้วนมีรากฐานมาจากความรุนแรงของพฤติกรรมแต่ละบุคคลที่เกิดขึ้น

1. ความไม่มีประสิทธิผลของครอบครัว หมายถึง การที่ครอบครัวไม่ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตน เช่น พ่อ แม่ไม่ได้ทำหน้าที่ขัดเกลาทางสังคมแก่ลูกของตนเองให้รับรู้ถึงบรรทัดฐานของสังคม เด็กไม่สามารถแยกแยะระหว่างความดีและความชั่วได้ นอกจากนี้หากเด็กถูกผู้ปกครองหรือพ่อ แม่ประทุษร้ายอยู่เป็นประจำจะทำให้เด็กเรียนรู้หรือรู้จักแต่การใช้ความรุนแรงเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น

2. ค่านิยมทางวัฒนธรรมท้องถิ่น หมายถึง การแก้ปัญหาหรือข้อขัดแย้งในท้องถิ่นตามค่านิยมทางวัฒนธรรม ดังนั้นหากตัดสินใจใช้พฤติกรรมความรุนแรงก็จะมีการใช้พฤติกรรมที่รุนแรงในการแก้ปัญหา เช่น นักเรียนชายทะเลาะกันก็จะนัดกันหลังเลิกเรียนเพื่อชกต่อยกัน ใครชนะในการชกต่อยจะเป็นคนถูกคนที่แพ้จากการต่อสู้จะเป็นคนผิด

3. การรวมตัวกันเป็นกลุ่มหรือแก๊งทำให้มีแนวโน้มในการมีความก้าวร้าวสูง พฤติกรรมกลุ่มมักจะออกมาในรูปแบบของความรุนแรงก้าวร้าว

4. การใช้สารเสพติด เช่น การดื่มสุรา เสพยาบ้า เมื่อดื่มหรือเสพเข้าไปแล้วทำให้ขาดสติ ไม่สามารถควบคุมตัวเองได้ พฤติกรรมที่แสดงออกจะมีความรุนแรงก้าวร้าวเพราะฤทธิ์ของสารเสพติด

5. การที่คนในสังคมสามารถพกพาวุธได้โดยคิดว่าการมีอาวุธพกพายุอยู่กับตัวและคิดว่าคนอื่นต้องกลัวตัวเองนั้น เมื่อมีเหตุการณ์ขัดแย้งหรือมีปัญหาเกิดขึ้นการแสดงพฤติกรรมหรือตอบโต้จะเป็นไปอย่างรุนแรง เกิดความกล้าแบบบ้าระห่ำ เพราะถือว่าตนเองมีอาวุธเป็นเครื่องมือ ซึ่งในความเป็นจริงแล้วหากไม่มีอาวุธพฤติกรรมก็จะไม่รุนแรงหรือจะไม่ทำเช่นนั้น โดยลืมนึกไปว่าคนอื่นก็อาจมีอาวุธได้เช่นกัน ดังนั้นอาวุธจึงเป็นชนวนของความรุนแรงทำให้คนไม่อดกลั้นในการควบคุมอารมณ์ของตัวเอง

6. บุคลิกภาพส่วนบุคคลที่สั่งสมมาจากการเรียนรู้ในครอบครัวที่ไร้ประสิทธิภาพมีผลต่อการใช้ความรุนแรงเป็นอย่างยิ่ง ทำให้กลายเป็นบุคลิกภาพหรือลักษณะนิสัยของคนคนนั้นได้

7. สัญชาตญาณของมนุษย์ หมายถึง ความรู้ที่มีมาแต่กำเนิดของตัวอาชญากรรมเองซึ่งจะทำให้มีความรู้สึกและการกระทำที่เกิดขึ้นได้เองโดยไม่ต้องมีใครอบรมสั่งสอน

ส่วนทฤษฎีทางสังคมตามหลักการของ Hirschi ได้มีการกล่าวถึงสาเหตุของการกระทำผิดดังนี้

Hirschi (อ้างใน สุดสงวน, 2547) สาเหตุการกระทำผิดของอาชญากรโดยเชื่อว่าคนเราทุกคนมีศักยภาพในการละเมิดกฎหมาย แต่ที่เขายังสามารถควบคุมตัวเองได้ เพราะเขาเกิดความกลัวว่าพฤติกรรมละเมิดกฎหมายจะทำลายความสัมพันธ์ของครอบครัวและเพื่อนร่วมงาน ถ้าคนเราขาดความผูกพันทางสังคมไม่สนใจว่าใครจะเป็นอย่างไร คนเราเกิดความอิสระในการกระทำผิดซึ่ง องค์ประกอบของความผูกพันทางสังคม ได้แก่

1. ความผูกพัน หมายถึง การยอมรับบรรทัดฐานทางสังคม และการพัฒนาความรู้สึกผิดชอบชั่วดีขึ้นอยู่กับความผูกพัน โดย Hirschi มองว่า ครอบครัว เพื่อน และโรงเรียนเป็นสถาบันสังคมที่มีความสำคัญอย่างยิ่งทำให้คนผูกพันกันในสังคม

2. ข้อผูกมัด หมายถึง การที่คนผูกมัดกับการดำเนินชีวิตตามรูปแบบของสังคมเพราะการกระทำผิดกฎหมายจะทำลายโอกาสของความสำเร็จในชีวิต ดังนั้นข้อผูกมัด จึงเป็นสิ่งที่ควบคุมพฤติกรรมอาชญากรรม

3. การมีส่วนเกี่ยวข้อง หมายถึง การทำกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคมทำให้เหลือน้อยที่จะคิดประกอบอาชญากรรมเพราะเวลาส่วนใหญ่ใช้ไปทำกิจกรรม

4. ความเชื่อ หมายถึง คนที่อยู่อาศัยในพื้นที่เดียวกันจะมีความเชื่อที่เหมือนกันความรู้สึกต่อบรรทัดฐานและค่านิยมเหมือนกันคนเหล่านี้จะไม่ประกอบอาชญากรรมในทางกลับกันจะมีจริยธรรมที่ดี

สรุปได้ว่าตามทฤษฎีของ Hirschi การที่คนจะกระทำผิดมาจากการที่เขาไม่มีความผูกพัน ไม่มีความตั้งมั่นไม่เชื่อถือในค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคมน้อย เช่น กฎเกณฑ์ของสังคมและความสัมพันธ์กับครอบครัว โรงเรียนและเพื่อนในเชิงลบ ซึ่งจะมีส่วนผลักดันเขาให้กระทำผิดกฎหมายในที่สุด กล่าวคือสังคมไม่สามารถเหนี่ยวรั้งเขาไว้ได้การที่เขาไม่ต้องการเข้าร่วมและมีความเชื่อไปในทางที่แตกต่างจากค่านิยม หรือบรรทัดฐานทั่วไปของสังคมส่วนใหญ่หรือเพราะรู้สึกว่าตนเองไม่อาจสร้างความผูกพันหรือสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมได้อย่างปกติทำให้เกิดความท้อแท้ผิดหวังทำให้มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวไม่ดีจะส่งผลให้พฤติกรรมไม่ดีตามไปด้วย เนื่องจากผู้กระทำผิดรู้สึกว่าคุณค่าตนมีหรือได้รับในสิ่งที่ต้องการไม่เพียงพอหรือรู้สึกว่าตนเองมีความสามารถไม่พอทำให้เกิดความท้อแท้และมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปในที่สุด

2. ทฤษฎีเกี่ยวกับความรุนแรง

ความรุนแรงก้าวร้าว ได้มีผู้ให้คำนิยามไว้หลายความหมาย ดังนี้

Hatty (1999: 45) ให้คำนิยามของความรุนแรงก้าวร้าวในแง่ของพฤติกรรมหรือการกระทำ ซึ่งอยู่ในช่วงความรุนแรงตั้งแต่การใช้วาจาทำทางข่มขู่ การประทุษร้ายจนถึงการบันดาลโทสะระเบิดอารมณ์ออกมาประทุษร้าย

Gottfredson and Hirschi (1993: 48) กล่าวว่าความรุนแรงก้าวร้าว หมายถึง การกระทำด้วยความโกรธ การขาดสติหรือการกระทำรุนแรงโดยไม่มีอำนาจที่จะทำได้หรือการข่มขู่ว่าจะใช้ความรุนแรงประทุษร้าย

Stanko (1994: 14) ได้ให้ความหมายของความรุนแรงว่า การก่อให้เกิดความเสียหายทั้งทางอารมณ์ จิตใจ ทางเพศ ทางร่างกายและหรือทางวัตถุสิ่งของ

อนุช (2543: 11) กล่าวว่าความรุนแรง หมายถึง การใช้กำลังคุกคามหรือทำร้ายเพื่อควบคุมหรือครอบครองบุคคลหรือทรัพย์สิน

จากความหมายของความรุนแรงดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า พฤติกรรมที่มนุษย์ได้กระทำและแสดงออกโดยใช้วาจา อารมณ์ ความโกรธหรือการใช้กำลังทำร้ายคุกคามทำร้ายประทุษร้ายต่อทรัพย์สินเพื่อควบคุม ครอบครองบุคคลหรือทรัพย์สินของบุคคลอื่นจนเกิดความเสียหายแก่ร่างกายทรัพย์สินและจิตใจ

ประเภทของความรุนแรง

อนุช (2543: 59) ได้แบ่งประเภทของความรุนแรงเป็น 6 ประเภท ดังนี้

1. ความรุนแรงในครอบครัวผู้ที่ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงนี้เกือบทั้งหมดเป็นสตรีและเด็ก เหตุผลสำคัญสืบเนื่องจากลัทธิการถือเพศและ โครงสร้างสังคมที่ผู้ชายเป็นใหญ่
2. ความรุนแรงในชุมชนมีพื้นฐานจากความรุนแรงในครอบครัว ช่องว่างทางสังคมและความยากจน ความรุนแรงส่วนใหญ่เป็นเรื่องความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน
3. ความรุนแรงจากองค์การอาชญากรรม ได้แก่ การค้ายาเสพติด การค้าคน การพนัน การค้าอาวุธเถื่อน อาชญากรรมคอมพิวเตอร์

4. ความรุนแรงองค์กรธุรกิจเอกชนเกิดจากทั้งพฤติกรรมส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่หรือเจ้าของบริษัทเข้าลักษณะยกยอกน้อ โกงรวมถึงเกิดจากลักษณะทางโครงสร้างองค์กรด้วย เป็นการกระทำผิดเพื่อเพิ่มกำไร

5. ความรุนแรงจากรัฐ ได้แก่ การละเมิดสิทธิมนุษยชน การทุจริต การฉ้อราษฎร์บังหลวง และการก่อหนี้โดยรัฐ

6. สงครามและอาวุธสงครามเป็นความรุนแรงสูงสุดที่อาจเกี่ยวข้องกับรัฐบาลมหาอำนาจของโลกทั้งหมดและรัฐบาลอื่นจำนวนมาก

ทฤษฎีความรุนแรงก้าวร้าวทางสังคมของ Bandura

Bandura (1973: 203- 204) ได้ให้คำนิยามของคำว่าความรุนแรงก้าวร้าว ไว้ว่าการเป็นพฤติกรรมทางสังคมอันเกิดจากการเรียนรู้ของมนุษย์เช่นเดียวกับพฤติกรรมอื่นๆ การพิจารณาว่าพฤติกรรมใดเป็นพฤติกรรมรุนแรงก้าวร้าว หรือไม่นั้นพิจารณาจาก 2 ประการ คือ

1. พฤติกรรมที่ทำให้บุคคลได้รับบาดเจ็บหรือได้รับความเสียหายไม่ว่าจะเป็นทางร่างกาย โดยการทำร้ายโดยตรง เช่น การชกต่อย การใช้อาวุธปืนยิง การใช้ไม้ตีทำร้าย การขับรถชน โดยเจตนา เป็นต้น หรือการทำร้ายทางอ้อมโดยทำให้บุคคลได้รับอันตรายเสียหายจากการกระทำของตน เช่น การไม่ให้นมเลี้ยงบุตรของตน การให้ความช่วยเหลือผู้ที่อยู่ในอันตรายหรือการทำให้บุคคลได้รับความเสียหายทางจิตใจอันเป็นการกระทำที่ดูถูกดูหมิ่นให้เกิดความอับอายหรือการใช้อำนาจบังคับจิตใจ เป็นต้น

2. เป็นพฤติกรรมที่รับการตัดสินจากสังคมว่าเป็นพฤติกรรมที่รุนแรงก้าวร้าวที่ทำให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บหรือเป็นการทำลายทรัพย์สินโดยผู้กระทำตามบทบาทหน้าที่ในทางสังคมหรือได้ทำโดยไม่มีเจตนาหรือมีข้อยกเว้นอันได้รับจากสังคมซึ่งได้กำหนดไว้ให้ทำได้ เช่น เพชฌฆาตประหารชีวิตนักโทษ ทันตแพทย์ถอนฟันให้คนไข้ได้หายจากความเจ็บป่วย วิศวกรวางระเบิดทำลายอาคารเพื่อสร้างอาคารใหม่ เป็นต้น ซึ่งถือได้ว่าเป็นการกระทำตามบทบาทหน้าที่ในสังคม และในทางตรงกันข้ามมีพฤติกรรมบางพฤติกรรมที่ได้รับการตัดสินจากสังคมว่าเป็นพฤติกรรมรุนแรงก้าวร้าวได้ แม้จะไม่มีผู้ใดได้รับบาดเจ็บ หรือยังไม่มีทรัพย์สินเสียหาย เช่น การพยายามฆ่าผู้อื่นแต่ไม่สำเร็จ เป็นต้น

การตีตราความรุนแรงก้าวร้าวทางสังคม (Social Labeling Process of Aggression)

การตีตราทางสังคมเกี่ยวกับความรุนแรงก้าวร้าวนั้นมีหลายเกณฑ์ด้วยกัน ดังนี้
(Bandura, 1973: 5- 11)

1. ลักษณะเฉพาะของพฤติกรรม (The Characteristics of the Behavior itself)
เป็นพฤติกรรมที่มักเป็นพฤติกรรมที่ให้ผลกระทบไม่น่าพึงพอใจ (Aversive Consequences) เช่น การทำร้ายร่างกาย การลบหลู่ดูหมิ่น การปฏิเสธสังคม การทำลายทรัพย์สิน เป็นต้น
2. ความเข้มในการตอบสนอง (The Intensity of Response) พฤติกรรมที่มักจะถูกตีตราว่าเป็นพฤติกรรมรุนแรงก้าวร้าวมักจะเป็นพฤติกรรมที่มีความเข้มข้นสูง เมื่อเปรียบเทียบกับพฤติกรรมอื่นที่ยอมรับกันได้ทั่ว ๆ ไป เช่น การพูดจาใส่คนอื่นด้วยเสียงดัง การทำอะไรอย่างรุนแรงหุนหันพลันแล่น มีแนวโน้มจะถูกตีตราว่าเป็นความรุนแรงก้าวร้าวได้ง่ายกว่าพฤติกรรมธรรมดาที่มีความเข้มข้นน้อย
3. การแสดงความเจ็บปวดและลักษณะบาดแผลของผู้รับเคราะห์ (Expression of Pain and Injury by Recipients) พฤติกรรมเดียวกันอาจได้รับการตัดสินได้ต่างกันจากมีผู้รับเคราะห์หรือไม่ มีผู้รับเคราะห์ เช่น การเล่นหรือการชกต่อยกันของเด็ก ๆ จะรับการตีตราว่าเป็นความรุนแรงก้าวร้าวหากมีใครคนหนึ่งคนใดร้องไห้ หรือได้รับบาดเจ็บขณะที่พฤติกรรมเดียวกัน นั้นอาจถูกมองว่าเป็นความร่าเริงสนุกสนานถ้าเด็ก ๆ ยังเล่นกันต่อไปโดยไม่มีการแสดงปฏิกิริยาว่าได้รับความเจ็บปวดหรือมีบาดแผล

4. เจตนาในการกระทำ (Intentions) หากพฤติกรรมรุนแรงพฤติกรรมใดได้รับการตีความว่าผู้กระทำโดยไม่มีเจตนาที่จะไม่ได้รับการตัดสินว่าเป็นความรุนแรงพฤติกรรมเดียวกันอาจได้รับการตีความว่าเป็นความรุนแรงได้แม้จะยังไม่มีกรทำร้ายเกิดขึ้นหากผู้สังเกตสรุปได้ว่าบุคคลนั้นมีเจตนาต้องการทำร้ายผู้อื่นแม้การประเมินเจตนาเป็นสิ่งที่ประเมินยากแต่โดยทั่วไปในสังคมหนึ่ง ๆ นั้นต้องมีมาตรฐานพฤติกรรมที่อ้างอิงได้จากการอธิบายทางสังคมต่อพฤติกรรมนั้น ๆ ตามบทบาทสถานภาพของผู้แสดงพฤติกรรมและการดูว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นเงื่อนไขเฉพาะหน้าที่เป็นอุบัติเหตุหรือมีการเตรียมการ เป็นต้น

สรุปได้ว่าตามหลักของทฤษฎีความรุนแรงก้าวร้าว คือ ลักษณะของพฤติกรรมที่ผู้กระทำ ความผิดที่ได้กระทำหรือแสดงออกมาในรูปแบบต่าง ๆ ทำให้บุคคลได้รับบาดเจ็บหรือได้รับความเสียหายถึงอันตรายแก่ชีวิตไม่ว่าจะโดยการทำร้ายร่างกายโดยตรงหรือโดยอ้อมจนทำให้บุคคลนั้น ๆ ได้รับอันตรายทางด้านร่างกายและจิตใจ

3. ทฤษฎีการเลียนแบบ

ทฤษฎีการเลียนแบบ (Imitation Theory) เป็นทฤษฎีที่ Tarde เป็นผู้วางรากฐานของทฤษฎีการเลียนแบบ ซึ่งได้เน้นในเรื่องการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างปัจจัยทางสังคมกับปัจจัยทางจิตวิทยา ซึ่ง Tarde (อ้างใน อัมมพ, 2532: 265- 266) โดยเชื่อว่าสิ่งแวดล้อมทางสังคมนี้มีอิทธิพลต่อการเกิดอาชญากรรมและการที่คนจะประกอบอาชญากรรมได้เพราะมีโอกาसानวยและ Tarde ได้วางกฎของการเลียนแบบไว้ 2 ประการ ดังนี้

3.1 คนเลียนแบบผู้อื่นโดยสัดส่วนของความใกล้ชิดและความถี่ในการติดต่อกัน
ดังนั้น การเลียนแบบน่าจะเกิดขึ้นได้มากในเมืองใหญ่หรือในที่อื่นซึ่งคนอยู่กันอย่างหนาแน่น

3.2 อาชญากรรมและพฤติกรรมเบี่ยงเบนมีแนวโน้มที่จะแพร่จากสิ่งมากกว่าสู่สิ่งที่น้อยกว่า
นั่นคือจากมหาชนสู่ชาวบ้านหรือจากเมืองใหญ่สู่ชนบทเมื่อสิ่งสองสิ่งที่แตกต่างกันติดต่อกัน สิ่งหนึ่งอาจจะเข้าแทนที่อีกสิ่งหนึ่ง ตัวอย่างเช่น การยิงเข้าแทนที่หรือการทุบตีซึ่งเป็นวิธีการฆาตกรรมเพราะยิงจะประสบผลสำเร็จได้ตามที่หวังเอาไว้โดยไม่ต้องใช้ความพยายามมาก

4. ทฤษฎีความสัมพันธ์ที่แตกต่าง

Bruce and Terri (1990, 66- 77) ทฤษฎีนี้พัฒนาโดย Edwin H.Sutherland กล่าวว่า บุคคลที่จะเป็นอาชญากรจะต้องมีการเรียนรู้ที่จะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนก่อนเชื่อในความแตกต่างของพฤติกรรมของคนในกลุ่ม และปฏิกิริยาความสัมพันธ์ของคนในกลุ่ม ซึ่งทฤษฎีนี้ให้ความสนใจในเรื่องความถี่ ความเข้มข้น และความสำคัญของการติดต่อกันในสังคมมากกว่าที่จะสนใจในเรื่องลักษณะของบุคคลหรือลักษณะของสิ่งแวดล้อมภายนอก ทฤษฎีการมีความสัมพันธ์ที่แตกต่างกันเป็นทฤษฎีที่อธิบายพฤติกรรมของอาชญากรโดยยึดหลักกฎของการเรียนรู้โดยอาศัยความสัมพันธ์ผูกพันใกล้ชิดภายในกลุ่ม ถ่ายทอดการกระทำให้กับคนในกลุ่มให้ปฏิบัติเหมือน ๆ กัน ซึ่งหากอยู่ในกลุ่มมีพฤติกรรมไม่ดี ชอบแหกกฎโดยคิดว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง บุคคลในกลุ่มนี้ก็จะเรียนรู้พฤติกรรมของเพื่อนในกลุ่ม ด้วยความสัมพันธ์ใกล้ชิดสนิทสนมมานานวันเข้าพฤติกรรมนั้น ๆ ก็จะกลายเป็นพฤติกรรมของตนเองไป

ทฤษฎีการมีความสัมพันธ์ที่แตกต่างกัน (Differential Association Theory) เป็นทฤษฎีที่ Sutherland ได้ชี้ให้เห็นถึงการพัฒนาการของคนที่เป็นอาชญา (อ้างใน อัมณพ, 2532: 267- 272) ที่ให้ความสนใจในเรื่องความถี่ ความเข้มข้นและความสำคัญของการติดต่อกันในสังคมมากกว่าความสนใจในเรื่องลักษณะบุคคลหรือลักษณะสภาพแวดล้อมภายนอก ซึ่งได้กล่าวเป็นข้อ ๆ ดังนี้

4.1 พฤติกรรมของอาชญากรเกิดขึ้นจากการเรียนรู้หากในข้อนี้กล่าวในเชิงลบแล้วหมายความว่า พฤติกรรมอาชญากรมิได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษคนที่ไม่ได้รับการฝึกฝนอบรมในเรื่องอาชญากรรมก็จะไม่ก่อพฤติกรรมอาชญากรเสมือนคนที่ไม่ได้รับการฝึกฝน อบรมทางกลศาสตร์ก็จะไม่ประดิษฐ์เครื่องจักรกลขึ้นมาได้

4.2 พฤติกรรมอาชญากร เรียนรู้ได้จากการมีปฏิกิริยาตอบโต้กับผู้อื่นในกระบวนการติดต่อสัมพันธ์กันการติดต่อสัมพันธ์กันนั้นในหลายกรณีกระทำโดยการพูดจากันนอกจากนี้ยังกระทำโดยกิริยาท่าทางและสัญญาณอื่น ๆ อีกด้วย

4.3 การเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากร เกิดขึ้นภายในกลุ่มที่สนิทสนมคุ้นเคยกันเป็นสำคัญ หากกล่าวในเชิงลบก็หมายความว่า ในการติดต่อสื่อสารกับตัวการที่ไม่มีความสัมพันธ์เป็นส่วนตัว เช่น ทวี หนังสือพิมพ์เหล่านี้เป็นส่วนที่ไม่สำคัญต่อการกำหนดพฤติกรรมอาชญากร

4.4 พฤติกรรมอาชญากร เรียนรู้ถึงเทคนิคในการประกอบอาชญากรรมบางครั้งก็เป็นเทคนิคที่ซับซ้อนบางครั้งเป็นเทคนิคง่ายที่มีทิศทางของแรงจูงใจแรงกระตุ้น การหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง และทัศนคติต่าง ๆ

4.5 การที่จะมีแรงจูงใจและค้นหาไปทางไหนอย่างไรนั้นเรียนรู้จากเงื่อนไขว่ากฎหมายใดควรจะปฏิบัติตามหรือไม่ควรปฏิบัติตามในบางสังคมคนเราอยู่ท่ามกลางผู้อื่นซึ่งเห็นว่ากฎหมายเป็นสิ่งที่ควรเคารพเป็นเงื่อนไข แต่ในบางครั้งสังคมอาจจะอยู่ท่ามกลางผู้ที่เห็นว่าการละเมิดกฎหมายเป็นสิ่งที่ถูกต้อง โดยที่เงื่อนไขดังกล่าวเกือบจะผสมผสานกันผลลัพธ์ คือ ทำให้การขัดแย้งทางวัฒนธรรมเกิดขึ้นเมื่อเกี่ยวข้องกับกฎหมาย

4.6 คนกระทำผิดกฎหมาย เพราะมีการกำหนดให้ชอบที่จะละเมิดกฎหมายมากกว่าที่จะกำหนดไม่ให้ทำอย่างนั้นข้อนี้เป็นหลักสำคัญของทฤษฎีการมีสัมพันธ์แตกต่างกันชี้ให้เห็นถึงการมีสัมพันธ์กับกลุ่มอาชญากรหรือกลุ่มที่เป็นปฏิปักษ์กับอาชญากรกลุ่มที่แตกต่างกันนี้เป็นพลังที่คอยขัดขวางกันและกัน การที่คนเราเป็นอาชญากรก็เพราะว่าเราได้ติดต่อกับผู้ที่เป็นแบบอย่างในการประกอบอาชญากรรมและห่างเหินจากผู้ที่ปฎิบัติกับอาชญากรรมคนไม่อาจจะหลีกเลี่ยงจากการซึมซาบของวัฒนธรรมรอบ ๆ ตัว เว้นเสียแต่ว่าจะมีอะไรขัดขวางพิจารณาในเชิงลบแล้วทฤษฎีการมีความสัมพันธ์ที่แตกต่างกัน ชี้ให้เห็นว่ากลุ่มซึ่งไม่ยุ่งเกี่ยวกับอาชญากรรมมีผลน้อยมากหรือไม่มีผลเลยต่อการเกิดอาชญากรรมการวางตัวเป็นกลางหรือไม่ยุ่งเกี่ยวกับนี้มีความหมายในแง่ที่ว่าบุคคลไม่มีการติดต่อกับพฤติกรรมอาชญากร ตลอดเวลาการวางตัวเป็นกลาง

4.7 การเข้าสมาคมกับกลุ่มที่แตกต่างกันนี้ เกิดขึ้นมากน้อยต่างกันในเรื่องความถี่ความนาน การจัดลำดับก่อนหลัง และความรู้สึกแรงกล้า หมายความว่า การติดต่อดำเนินสัมพันธ์กับพฤติกรรมอาชญากรและพฤติกรรมที่เป็นปฏิปักษ์กับอาชญากรนั้นแตกต่างกันไปในเรื่องความถี่ ความนาน การจัดลำดับก่อนหลังและความรู้สึกแรงกล้า ความถี่และความนานนั้นเป็นสิ่งที่เด่นชัดไม่ต้องอธิบาย ส่วนการจัดลำดับก่อนหลังนี้ ถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญในแง่ที่ว่าหากความประพฤติที่ถูกต้องตามกฎหมายมีมาตั้งแต่วัยเด็กความประพฤติเช่นนั้นก็จะติดไปจนตลอดชีวิตในทำนองเดียวกัน หากมีความประพฤติผิดกฎหมายตั้งแต่เด็ก การกระทำเช่นนั้นก็จะดำรงอยู่จนตลอดชีวิตเช่นกัน และแนวโน้มเช่นนี้ มีอาจจะหาตัวอย่างมาแสดงให้เห็นได้อย่างเพียงพอ แต่การจัดลำดับว่า พฤติกรรมใดมาก่อนและพฤติกรรมใดมาหลังนั้น ทำให้ได้มองเห็นความสำคัญของอิทธิพลอันเกิดจากการเลือกทำดีไว้ก่อนตั้งแต่เยาว์วัย ความรู้สึกอันแรงกล้า ก็ยังไม่ได้ให้คำจำกัดความที่ชัดเจน

มันเกี่ยวเนื่องกับสิ่งที่เรียกว่า เกียรติยศในการประพฤติเป็นอาชญากรหรือเป็นปฏิปักษ์ต่ออาชญากร และยังเกี่ยวเนื่องกับอารมณ์ที่มีต่อความสัมพันธ์ คือ หากทำความผิดแล้วกลุ่มให้เกียรติมากก็อาจจะหลงติดอยู่กับกลุ่มนั้นได้และประพฤติผิดต่อไปและในทำนองเดียวกับการเป็นปฏิปักษ์ต่ออาชญากร หากกลุ่มให้เกียรติมากก็จะไม่ประพฤติเป็นอาชญากรพฤติกรรมที่แสดงออกจึงขึ้นอยู่กับกลุ่มว่าเป็น ปฏิบัติทางอารมณ์ต่อกันอย่างไร

4.8 กระบวนการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากร โดยการเข้าสมาคมกับผู้เป็นแบบอย่างในการเป็นอาชญากร หรือผู้เป็นแบบอย่างในการเป็นปฏิปักษ์ต่ออาชญากรเกี่ยวข้องกับกลไกต่าง ๆ ในการเรียนรู้ทำนองเดียวกับการเรียนรู้เรื่องอื่น ๆ กล่าวในเชิงลบ หมายถึง การเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากร ไม่ได้จำกัดอยู่กับเฉพาะกระบวนการเลียนแบบ เช่น คนที่ถูกชักจูงให้ทำความชั่ว เรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรโดยการติดต่อสัมพันธ์กัน

4.9 พฤติกรรมอาชญากรนั้นเป็นการแสดงออกถึงความต้องการและค่านิยมโดยทั่วไป แต่จะอธิบายว่าคนกระทำความผิดเพราะมีความต้องการและค่านิยมโดยทั่ว ๆ ไป เพราะพฤติกรรมที่ไม่เป็นอาชญากรก็แสดงออกถึงความต้องการและค่านิยมแบบเดียวกัน พวกขโมยทั้งหลาย ขโมยของเพื่อให้ได้รับเงินมา ทำนองเดียวกันกับกรรมกรผู้ซื้อสัตว์ที่ทำงานเพื่อให้ได้เงินมา ดังนั้น พฤติกรรมอาชญากร โดยแรงจูงใจหรือค่านิยมจะพูดถึงหลักแห่งความสุข การดิ้นรนเพื่อฐานะทางสังคม ความต้องการในเรื่องเงินทอง หรือเพราะความกระวนกระวาย ความคิดทำนองนี้สามารถพูดได้ว่าดูเหมือนไร้ผลเพราะเป็นคำอธิบายที่เหมือนกันระหว่างการกระทำที่ถูกต้องตามกฎหมายกับการกระทำที่เป็นอาชญากรรม มันก็เหมือนกับการหายใจ ซึ่งเป็นความจำเป็นในการแสดง พฤติกรรม แต่มิได้ชี้ให้เห็นความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมอาชญากรกับพฤติกรรมที่ไม่เป็นอาชญากร

เมื่อพิจารณาจากทฤษฎีการมีความสัมพันธ์ที่แตกต่างกันที่ Sutherland กล่าวไว้จะเห็นได้ว่าการกระทำความผิดในคดีเกี่ยวกับทรัพย์สินซึ่งจะต้องมีผู้ร่วมกระทำความผิดมากกว่า 2 คน น่าจะเกิดจากการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรรมโดยการเข้าสมาคมกับผู้เป็นแบบอย่างในการเป็นอาชญากรจากกลุ่มเพื่อนสนิท และรวมทั้งต้องมีการจูงใจในการกระทำความผิดจากสาเหตุอื่น ๆ ได้แก่ การมีแรงจูงใจที่จะกระทำผิดกฎหมาย เป็นต้น

5. ทฤษฎีการคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน

อึ้งฉวน (2532: 7) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมเบี่ยงเบน คือ การกระทำที่ได้รับพิจารณาจากคนในสังคมว่าเป็นสิ่งที่มีอันตราย หรือเป็นการขัดขวางเป็นการรบกวนสังคมว่าจำเป็นต้องนำมาตราการในการลงโทษมาใช้กับบุคคลที่กระทำหรือพฤติกรรม ดังนั้น อาชญากรรมจึงเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนที่มีนักอาชญาวิทยาให้ความหมายเอาไว้

Sutherland and Cressey (1974:75- 77) ได้กล่าวว่า อาชญากรรมเป็นผลผลิตของการเรียนรู้และความสัมพันธ์ของกลุ่มพฤติกรรมอาชญากรเรียนรู้โดยมีปฏิริยาตอบโต้กับผู้อื่นในกระบวนการติดต่อสัมพันธ์กัน โดยอาจจะกระทำด้วยการพูดจากันหรือด้วยวิธีการอื่นๆ ส่วนสำคัญของการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรเกิดขึ้นภายใต้ในกลุ่มที่สนิทสนมคุ้นเคยกันและการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรนั้นเรียนรู้ถึงเทคนิคของแรงจูงใจ วิถีหาเหตุผลเข้าข้างตนเองและทัศนคติต่าง ๆ ในการกระทำผิด

Tarde (อ้างใน อึ้งฉวน, 2532: 266) ได้กล่าวว่า อาชญากรรมที่เกิดขึ้นมีความคล้ายคลึงกัน และบุคคลจะเลียนแบบพฤติกรรมบุคคลอื่นต่อเมื่อมีการติดต่อใกล้ชิดกันผู้ที่มิฐานะต่ำกว่า เลียนแบบผู้มีฐานะสูงกว่า คนเราจะเลียนแบบพฤติกรรมที่เกิดขึ้นใหม่ การเลียนแบบเป็นการเรียนรู้ อย่างหนึ่งและการเลียนแบบบางอย่างทำให้เกิดอาชญากรรมจะแพร่ออกไปในลักษณะเดียวกันกับการแพร่ของแฟชั่น

จากแนวคิดทฤษฎีดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการกระทำผิดของอาชญากร มีสาเหตุอย่างหนึ่ง มาจากการคบค้าสมาคมกับผู้มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทำให้เกิดการเรียนรู้ในทางที่ผิดและเป็นสาเหตุของการก่ออาชญากรรมได้ทางหนึ่ง

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ฉลอง (2542) ได้ศึกษาเรื่อง การกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานคร: ศึกษาเฉพาะกรณีปล้นทรัพย์ โดยได้ศึกษาถึงภูมิหลังของเยาวชนและปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในคดีปล้นทรัพย์ โดยเปรียบเทียบพฤติกรรมของการกระทำผิดในประเภท ความรุนแรงต่อชีวิตร่างกายความเสียหายต่อทรัพย์สินการใช้อาวุธและการใช้ยานพาหนะ ประกอบการกระทำผิดโดยประชากรที่ศึกษาวิจัยเป็นเด็กและเยาวชนชายที่กระทำผิดคดีปล้นทรัพย์ใน กรุงเทพมหานคร ซึ่งศาลได้พิพากษาแล้วและรับการฝึกอบรมอยู่ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก กลางทั้งหมด จำนวน 145 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถาม ผลการศึกษาวินิจฉัย พบว่า ปัจจัยระดับการศึกษาของเยาวชน รายได้ของครอบครัว ความสัมพันธ์ในครอบครัว การคบเพื่อนและภาวะการเสพยาเสพติด ไม่มีผลกระทบกับ พฤติกรรมการกระทำผิดของเด็กและ เยาวชนในคดีปล้นทรัพย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นการใช้อาวุธ ปัจจัยรายได้ของครอบครัว มีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

ชัยสิทธิ์ (2542) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวแตกแยกกับการกระทำผิด ของเด็กและเยาวชน: ศึกษาเฉพาะกรณีสถานฝึกอบรมเด็กและเยาวชน บ้านกรุณาและบ้านปราณี จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่าสาเหตุของการแตกแยกของครอบครัวเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด ความสัมพันธ์ของครอบครัวแตกแยกกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน และความประพฤติดของ เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซึ่งมาจากครอบครัวแตกแยกโดยกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ เด็กและ เยาวชนที่กระทำผิดในครอบครัวแตก จำนวน 328 ราย ผลการวิจัยพบว่า ความแตกต่างกันของ ลักษณะความสัมพันธ์ในครอบครัวแตกแยกภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวแตกแยก ความประพฤติดของเด็กและเยาวชนมีผลต่อการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประพันธ์ศักดิ์ (2542) ได้ศึกษาเรื่อง การกระทำผิดของเด็กและเยาวชนคดีข่มขืนกระทำ ข่มขืน โดยศึกษาเฉพาะกรณีสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง พบว่า ภูมิหลังและ ลักษณะของการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในคดีข่มขืนกระทำข่มขืนกระทำข่มขืนและความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ มีผลต่อการกระทำผิดในคดีข่มขืนกระทำข่มขืนกระทำข่มขืนของเด็กและเยาวชน กลุ่มตัวอย่างใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดด้วยการข่มขืนกระทำ ข่มขืนและถูกควบคุมอยู่ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง 3 แห่ง ได้แก่ บ้านกรุณา

บ้านมุกดา และบ้านอุกเบกษา จำนวน 120 คน โดยผลการศึกษาวิจัยพบว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในคดีข่มขืนกระทำชำเราส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 17- 18 ปี มีการศึกษาชั้นประถมปีที่ 6 หรือต่ำกว่า สถานภาพของครอบครัวหย่าร้าง มีที่พักอาศัยอยู่ในแหล่งสลัมและแฟลต มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำ สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดได้รับอิทธิพลจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด ได้รับฟังเรื่องเพศจากเพื่อนบ่อยครั้ง ในขณะที่พฤติกรรมของเพื่อนสนิทและพฤติกรรมของผู้ระทำความผิดที่มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศอยู่ระดับปานกลาง ส่วนสาเหตุของการข่มขืนกระทำชำเราเนื่องมาจากเหยื่อมีรูปร่างหน้าตาสวยงาม มีกริยาชัวยวน และต้องการระบายความรู้สึกทางเพศเท่านั้น ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า อายุ การศึกษา เขตที่พักอาศัย พฤติกรรมเกี่ยวกับเพศ การคบเพื่อน อิทธิพลของสื่อล้วนแต่มีความสัมพันธ์กับระดับความรุนแรงในการกระทำผิดข่มขืนกระทำชำเราโดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พุดิเดช (2542) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดในคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญของผู้ที่อยู่ในวัยหนุ่ม ผลการวิจัยพบว่า สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ การมีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับอบายมุข สภาพถิ่นที่อยู่ รายได้ของครอบครัว ภาระหนี้สิน การมีภาระเลี้ยงดูบุคคลในครอบครัว ประวัติการกระทำผิดของคนในครอบครัวหรือเครือญาติไม่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดในคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญโดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มนตรี (2542) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดเรื่องยาเสพติด: ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ต้องขังในทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบช่วงชั้น 2 กลุ่ม คือ ผู้ต้องขังที่กระทำผิดในคดียาเสพติด จำนวน 349 คน และคดีจำหน่ายยาเสพติด จำนวน 350 คน ซึ่งถูกคุมขังอยู่ในทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการกระทำผิดในคดียาเสพติด ได้แก่ ลักษณะสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย เป็นชุมชนแออัดที่มีการเสพและจำหน่ายยาเสพติด ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวของบิดา มารดาไม่ดี การคบเพื่อนที่กระทำผิดกฎหมาย เสพหรือจำหน่ายยาเสพติดและขาดความรู้เรื่องพิษภัยของ ยาเสพติดมีผลต่อร่างกาย โดยตัวแปรทั้ง 4 สามารถอธิบายการผันแปรของตัวแปรตามส่วนปัจจัย ที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการกระทำผิดในคดีจำหน่ายยาเสพติด ได้แก่ การศึกษาระดับประถมศึกษา การนับถือศาสนาอื่น ๆ นอกจากศาสนาพุทธ ลักษณะสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย เป็นชุมชนแออัดมีการเสพและจำหน่ายยาเสพติด ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวของบิดา

มารดาไม่ดี การคบเพื่อนที่กระทำผิดกฎหมายเสพติดหรือจำหน่ายยาเสพติด และการขาดความรู้ เรื่องการรับโทษตามกฎหมาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

สินธุ์ (2542) ได้ศึกษาผู้ป่วยจิตเวชเกี่ยวกับการกระทำผิดกฎหมาย: ศึกษาเฉพาะกรณี โรงพยาบาลนิติจิตเวชเกี่ยวกับการกระทำผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายและภาวะทางเศรษฐกิจกับการกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ผลการวิจัยพบว่า ภาวะจิตใจ ฐานะทางเศรษฐกิจและความสัมพันธ์ของครอบครัวมีอิทธิพลต่อความรุนแรงในการกระทำความผิด จากการทดสอบสมมติฐาน สรุปได้ว่า ความสัมพันธ์ของครอบครัว รายได้ และภาวะทางจิตใจมีความสัมพันธ์กับความรุนแรงในการกระทำความผิด โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นาตยา (2543) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยในการกระทำความผิดของผู้ต้องขังหญิงในคดีความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ผลการวิจัย พบว่า ความสัมพันธ์ในครอบครัว สภาพเศรษฐกิจ การศึกษาต่ำ ขาดความยั้งคิด ขาดศีลธรรมและความเป็นระเบียบวินัยในตนเองมีผลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย

สุจิตรา (2543) ได้ศึกษาเรื่อง “ตัวการที่มีความสัมพันธ์กับความรุนแรงของการข่มขืนกระทำชำเรา” โดยใช้ผู้ต้องขังวัยหนุ่มที่กระทำผิดข่มขืนกระทำชำเราทั้งหมด 385 คน ต้องโทษอยู่ในทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่การกระทำผิดข่มขืนกระทำชำเราในระดับความรุนแรงน้อย ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับความรุนแรงของการข่มขืนกระทำชำเรา คือ สถานทีนอกบ้าน การควบคุมตนเอง และแรงจูงใจ ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงลบ คือ ความสัมพันธ์กับผู้เสียหายโดยตัวแปรสถานทีนอกบ้านสามารถอธิบายระดับความรุนแรงของการข่มขืนกระทำชำเราได้มากที่สุดทั้ง 4 ตัวแปรสามารถอธิบายระดับความรุนแรงของการข่มขืนกระทำชำเรา ส่วนผลการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า ระดับความรุนแรงของการข่มขืนกระทำชำเรานั้นขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างผู้เสียหายกับผู้กระทำผิด พฤติกรรมของ ผู้เสียหาย ในกรณีขัดขึ้นต่อสู้จะมีการทำร้ายร่างกายอาจถึงบาดเจ็บแต่กรณีเป็นกรู้จักการข่มขืนจะรุนแรงน้อยเมื่อวิเคราะห์แล้วพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการพัฒนาพฤติกรรมที่ไม่ดีเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ จากการสูบบุหรี่ ดื่มแอลกอฮอล์ จนถึงการเสพยาเสพติดและพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เรื่องเพศไม่ถูกต้องและมักรู้เรื่องเพศจากเพื่อนมากกว่าครอบครัว

ทรงสุดา (2545) ได้ศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูที่ใช้ความรุนแรงและความต้องการของเด็กและเยาวชน” ได้ทำการศึกษาในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนและตอนล่าง 3 แห่ง ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดนครราชสีมา โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงมีทั้งสิ้น 148 คน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งที่มีประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูที่ใช้ความรุนแรง และไม่มีประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูที่ใช้ความรุนแรงมีความคิดเห็นตรงกันว่าครอบครัวไม่ควรมีการอบรมเลี้ยงดูที่ใช้ความรุนแรง ได้แก่ ปล่อยปละทอดทิ้ง การใช้ความรุนแรงด้านร่างกาย ด้านจิตใจและล่วงละเมิดทางเพศมีการลงโทษในการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่พึงประสงค์ จากครอบครัวในรูปแบบที่ไม่แน่นอนใช้ความรุนแรง

สมาน (2545) ได้ศึกษาการกระทำผิดของเยาวชน: ศึกษาเฉพาะคดีอุกฉกรรจ์ ผลการวิจัยพบว่าอายุระหว่าง 17- 18 ปี ระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1- 3 รายได้ไม่แน่นอน มีรายได้ของครอบครัวต่ำ สาเหตุในการกระทำผิดกรณีฆ่าคนตายโดยเจตนาและข่มขืนกระทำชำเรา คือ ความคิดชั่ววูบ ส่วนกรณีปล้นทรัพย์และชิงทรัพย์ คือ เพื่อนชวน การทดสอบสมมติฐานพบว่า อายุ การศึกษาของบิดา การศึกษาของมารดา รายได้ของเยาวชน รายได้ของบิดามีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดโดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

1. อายุขณะการกระทำความผิด
2. ระดับการศึกษาก่อนการกระทำความผิด
3. สถานภาพการสมรสก่อนการกระทำความผิด
4. อาชีพก่อนการกระทำความผิด
5. รายได้ก่อนการกระทำความผิด
6. รายจ่ายก่อนการกระทำความผิด
7. ภาระหนี้สินก่อนการกระทำความผิด
8. ความไม่มีประสิทธิผลของครอบครัวก่อนการกระทำความผิด
9. การคบหาสมาคมกับกลุ่มเพื่อนมีพฤติกรรมรุนแรงก่อนการกระทำความผิด
10. การใช้สารเสพติดก่อนการกระทำความผิด
11. การพกพาอาวุธขณะการกระทำความผิด

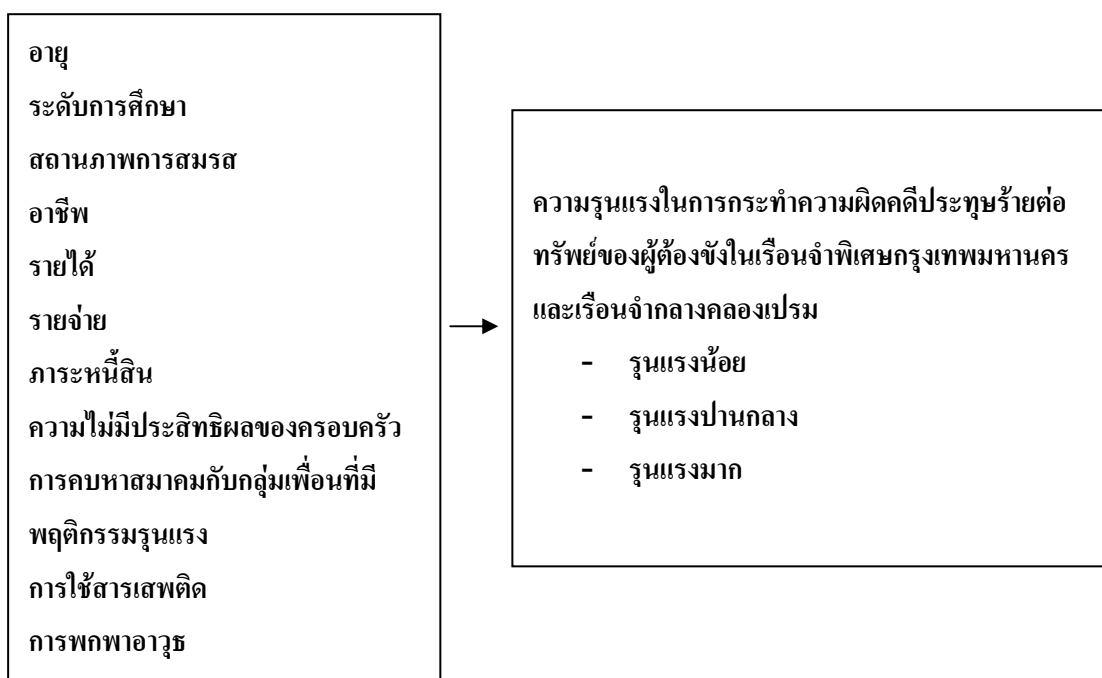
ตัวแปรตาม

ความรุนแรงในการกระทำความผิดคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ของผู้ต้องขังในเรือนจำพิเศษ กรุงเทพมหานครและเรือนจำกลางคลองเปรม ซึ่งแบ่งเป็น ความรุนแรงน้อย ความรุนแรงปานกลาง และความรุนแรงมาก

กรอบแนวคิด

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม

สมมติฐานในการวิจัย

จากแนวความคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่ได้มีผู้ศึกษาไว้ดังกล่าวข้างต้น ได้นำมาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา และกำหนดสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. อายุขณะกระทำความผิดมีความสัมพันธ์กับความรุนแรงในการกระทำความผิดคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินของผู้ต้องขังในเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานครและเรือนจำกลางคลองเปรม
2. ระดับการศึกษาก่อนการกระทำความผิดมีความสัมพันธ์กับความรุนแรงในการกระทำความผิดคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินของผู้ต้องขังในเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานครและเรือนจำกลางคลองเปรม
3. สถานภาพการสมรสก่อนการกระทำความผิดมีความสัมพันธ์กับความรุนแรงในการกระทำความผิดคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินของผู้ต้องขังในเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานครและเรือนจำกลางคลองเปรม
4. อาชีพก่อนการกระทำความผิดมีความสัมพันธ์กับความรุนแรงในการกระทำความผิดคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินของผู้ต้องขังในเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานครและเรือนจำกลางคลองเปรม
5. รายได้ก่อนการกระทำความผิดมีความสัมพันธ์กับความรุนแรงในการกระทำความผิดคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินของผู้ต้องขังในเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานครและเรือนจำกลางคลองเปรม
6. รายจ่ายก่อนการกระทำความผิดมีความสัมพันธ์กับความรุนแรงในการกระทำความผิดคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินของผู้ต้องขังในเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานครและเรือนจำกลางคลองเปรม
7. ภาระหนี้สินก่อนการกระทำความผิดมีความสัมพันธ์กับความรุนแรงในการกระทำความผิดคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินของผู้ต้องขังในเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานครและเรือนจำกลางคลองเปรม

8. ความไม่มีประสิทธิผลของครอบครัวก่อนการกระทำความผิดมีความสัมพันธ์กับความรุนแรงในการกระทำความผิดคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินของผู้ต้องขังในเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานครและเรือนจำกลางคลองเปรม

9. การคบหาสมาคมกับกลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมรุนแรงก่อนการกระทำความผิดมีความสัมพันธ์กับความรุนแรงในการกระทำความผิดคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินของผู้ต้องขังในเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานครและเรือนจำกลางคลองเปรม

10. การใช้สารเสพติดก่อนการกระทำความผิดมีความสัมพันธ์กับความรุนแรงในการกระทำความผิดคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินของผู้ต้องขังในเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานครและเรือนจำกลางคลองเปรม

11. การพกพาอาวุธขณะการกระทำความผิดมีความสัมพันธ์กับความรุนแรงในการกระทำความผิดคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินของผู้ต้องขังในเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานครและเรือนจำกลางคลองเปรม